

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ 18 ” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4

Форма навчання денна та заочна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра фармації
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри фармації „ 16 ” червня 2020 року (протокол №20).

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(О.В. Геруш)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін фармацевтичного профілю
«_17_» червня 2020 року (протокол №_6_).

Голова предметної методичної
комісії

_____ (підпис)

(О.В. Геруш)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Геруш Олег Васильович – завідувач кафедри, кандидат фармацевтичних наук, доцент, gerush.oleg@bsmu.edu.ua Богдан Наталія Степанівна – асистент кафедри, кандидат фармацевтичних наук, bohdan@bsmu.edu.ua Басараба Роксолана Юріївна – асистент кафедри, кандидат фармацевтичних наук, basaraba@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/farmatsiyi/
Веб-сайт кафедри	http://pharmak.bsmu.edu.ua/
E-mail	pharmacy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Целана, 9
Контактний телефон	+38 (0372) 55-92-89

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

	денна	заочна
Статус дисципліни	нормативна	
Кількість кредитів	6	6
Загальна кількість годин	180	180
Лекції	30	8
Практичні заняття	70	24
Самостійна робота	80	180
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль	

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Організація та економіка фармації – наука, яка спрямована на формування професійно важливих знань, вмінь та навичок щодо організації фармацевтичного забезпечення населення і фармацевтичної діяльності відповідно до вимог чинного законодавства і міжнародних стандартів, здійснення аналізу і планування діяльності аптечного закладу.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);

- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагиату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
вступ у фармацію	фармакоеконіміка
етика та деонтологія у фармації	соціальна фармація
технологія ліків	стандартизація лікарських засобів та системи якості у фармації
фармацевтичне право та законодавство	розробка лікарських засобів
інформаційні технології у фармації	доказова медицина

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системи знань про організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності у сучасних умовах.

6.2. Завдання: є наступні: сприяти формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечити теоретичну базу для

подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створити базу, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

7.2. загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик

ФК 6. Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, парафармацевтичними товарами, засобами медичного призначення та лікувальною парфумерно-косметичною продукцією відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства

ФК 7. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) в аптечних закладах, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів України.

ФК 8. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

ФК 11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів

ФК 16. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

ПРЗ 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРЗ 4. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.

ПРЗ 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРЗ 9. Здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРЗ 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРФ 1. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРФ 6. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами й іншими товарами аптечного асортименту.

ПРФ 7. Здійснювати всі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство. Здійснювати процеси товарознавчого аналізу, забезпечувати вхідний контроль якості лікарських засобів та документувати їх результати.

ПРФ 8. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та вироби медичного призначення.

ПРФ 11. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРФ 16. Визначати вплив факторів навколишнього середовища: вологи, температури, світла, тощо на стабільність лікарських засобів та виробів медичного призначення

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години 6 кредитів ЄКТС.

9.1. МОДУЛЬ І

«ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»

Змістовий модуль 1.

«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»

Конкретні цілі:

Засвоїти принципи організації фармацевтичного забезпечення населення відповідно до вимог Належної аптечної практики.

Тракувати вимоги міжнародних стандартів фармацевтичної діяльності.

Використовувати нормативно-правові акти, які регламентують діяльність підприємств фармацевтичної галузі.

Пояснювати основні принципи Національної лікарської політики.

Характеризувати організаційну структуру фармацевтичної галузі та основні принципи державного регулювання фармацевтичної діяльності.

Аналізувати сучасний стан фармацевтичного забезпечення населення.

Інтерпретувати завдання й функції аптек та їх структурних підрозділів.

Класифікувати аптеки за різними критеріями.

Визначати порядок відкриття аптек (фармацевтичних фірм).

Характеризувати особливості ліцензування діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ, виробництва (виготовлення) ЛЗ.

Визначати раціональну організаційну структуру аптеки (фармацевтичної фірми).

Класифікувати лікарські засоби за різними критеріями.

Характеризувати порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном.

Здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів, надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків.

Тракувати організаційні принципи роботи рецептурно-виробничого відділу.

Розраховувати вартість (здійснювати таксування) різних лікарських прописів, визначати тарифи за виготовлення екстемпоральних ліків.

Здійснювати облік амбулаторної рецептури.

Пояснювати особливості обліку безоплатних та пільгових рецептів.

Організувати предметно-кількісний облік лікарських засобів.

Пояснювати особливості одержання з аптечного складу, організації приймання, обліку та зберігання та порядок обігу наркотичних (психотропних) лікарських засобів, прекурсорів у закладах охорони здоров'я.

Знати правила оформлення рецептів та порядок відпуску наркотичних (психотропних) лікарських засобів амбулаторним хворим.

Пояснювати особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків №3.

Змістовий модуль 2

«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»

Конкретні цілі:

Організувати інформаційну роботу в аптеці.

Засвоїти Національні програми протидії нелегальному обігу контрольованих речовин.

Знати доступ медичних та фармацевтичних працівників до обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Знати квотування, виготовлення, зберігання, ввезення та вивезення контролюючих речовин та оформлення необхідних документів.

Знищення лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори.

Знати порядок роботи аптек з товарними запасами та організаційні засади внутрішньоаптечного виробництва ліків.

Організувати належне зберігання ліків та товарів аптечного асортименту.

Визначати поточну потребу у ЛЗ та здійснювати їх замовлення.

Складати замовлення-вимоги.

Організувати приймання товару від постачальників.

Організувати зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативно-правових актів.

Документально оформлювати відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ.

Знати особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

МОДУЛЬ 2

«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

Змістовий модуль 3

«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»

Конкретні цілі:

Знати організацію системи внутрішньогосподарського (управлінського) та бухгалтерського обліку у аптеках.

Класифікувати господарські засоби аптеки.

Тракувати основні принципи облікової політики аптечних (фармацевтичних) підприємств.

Застосовувати Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують організацію обліку та звітності в Україні.

Пояснювати структуру та зміст бухгалтерських рахунків, Головної книги, бухгалтерського балансу.

Тракувати особливості обліку господарських операцій у системі бухгалтерських рахунків.

Використовувати сучасні інформаційні технології та автоматизовані системи управління та обліку.

Документально оформляти надходження товарів.

Аналізувати бухгалтерські проводки.

Пояснювати економічне значення та структуру товарообігу.

Оформляти документи з обліку роздрібної та оптової реалізації товарів, інших витрат товару.

Знати порядок обліку руху інших активів.

Тракувати принципи обліку основних засобів та нематеріальних активів аптек.

Організувати облік основних засобів та їх амортизації.

Планувати штатну чисельність працівників аптеки.

Складати штатний розклад аптеки.

Розраховувати, аналізувати та планувати продуктивність праці.

Заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати.

Знати основні положення документального оформлення й обліку касових операцій у аптеці, відповідальність та обов'язки касира.

Змістовий модуль 4

« Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»

Конкретні цілі:

Характеризувати основні економічні показники діяльності аптеки.
Застосовувати методи економічного аналізу.
Аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки.
Розраховувати норматив товарних запасів.
Класифікувати витрати за різними критеріями.
Аналізувати та планувати витрати обігу.
Визначати фінансові результати діяльності.
Розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства.
Визначати точку беззбитковості підприємства.
Планувати основні економічні показники діяльності аптек.
Трактувати функції та принципи медичного страхування.
Порівнювати різні типи моделей охорони здоров'я та медичного страхування.
Пояснювати механізми відшкодування витрат лікарських засобів у системі охорони здоров'я та медичного страхування.
Аналізувати фінансовий стан підприємства на підставі даних фінансової звітності.
Організувати проведення аудиторської перевірки.
Укладати договір на проведення аудиту.
Пояснювати загальну методичку проведення аудиторської перевірки.
Документально оформляти результати аудиту.
Складати порівняльний аналітичний баланс.
Документально оформлювати відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ.
Знати особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів в особливий період.
Знати особливості обліку та звітності медичної служби при надзвичайних станах та веденні бойових дій.

9.2 Тематична структура модуля (змістових модулів).

МОДУЛЬ I

„ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ”

Змістовий модуль 1

«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»

Тема 1-2. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська (фармацевтична) політика

Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності. Поняття „фармацевтичне забезпечення“, „фармацевтична допомога“, „фармацевтична послуга“. Міжнародні організації, що регулюють фармацевтичну діяльність на макроекономічному рівні. Поняття про комплекс належних практик як міжнародні стандарти, що регулюють фармацевтичну діяльність. Національна лікарська політика (НЛП): головні цілі і пріоритети. Завдання, основні принципи створення, порядок впровадження НЛП в Україні та інших країнах світу. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні, рівні управління. Законодавчо-нормативна база, що регламентує фармацевтичну діяльність в Україні. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС, СНД, інших країнах. Вимоги та норми ЄС до фармацевтичної діяльності. Особливості ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні.

Тема 3. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі

Система фармацевтичної інформації. Види інформації (планова, облікова, звітно-статистична, нормативно-довідкова). Рівні інформації (професійний та споживчий). Джерела та форми передачі

фармацевтичної інформації. Класифікація лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці. Сутність анатомічно-терапевтично-хімічної (АТХ) - класифікаційної системи. Державний реєстр лікарських засобів. Державний реєстр медичної техніки і виробів медичного призначення. Державний формуляр лікарських засобів. Регіональні та локальні формуляри ЛЗ. Характеристика регулюючих переліків ліків у національних системах охорони здоров'я, їх соціально-економічне значення та порядок формування. Національний перелік основних (життєво необхідних) лікарських засобів. Сучасні форми інформаційного аптечних закладів та пацієнтів (бази даних, автоматизовано-пошукові системи, спеціалізовані Інтернет-сайти тощо).

Тема 4. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (GPP)

Поняття про аптечні заклади та аптечну мережу. Основні принципи розвитку та розміщення аптечної мережі. Організація роботи аптечних закладів різних форм власності та господарювання в умовах ринку. Аптека як заклад охорони здоров'я та як суб'єкт господарювання. Основні завдання та функції аптеки. Належна аптечна практика (GPP). Класифікація аптек. Спеціалізація аптек. Організаційна структура аптеки та основні функції її відділів і структурних підрозділів. Приміщення, обладнання та устаткування аптек. Вимоги санітарного режиму до аптек та структурних підрозділів. Кваліфікаційні та інші вимоги до персоналу, що займається виробництвом (в умовах аптеки), оптовою та роздрібною торгівлею лікарськими засобами. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність працівників аптек, її види, юридична база й документальне оформлення.

Тема 5-6. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску ліків

Порядок організації рецептурного відпуску ліків в Україні, у країнах ЄС, СНД та інших країнах світу. Критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів. Організація відпуску ліків без рецептів з аптек. Концепція відповідального самостійного лікування. Організація фармацевтичної опіки. Протоколи провізора (фармацевта). Організація аптекою санітарно-просвітницької роботи. Рецепт – визначення, види, функції. Форми рецептурних бланків. Загальні правила виписування рецептів, порядок їх оформлення. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів. Особливості відпуску наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів. Групи амбулаторних хворих та категорії населення, яким гарантовані пільги та безоплатний відпуск ЛЗ. Особливості оформлення пільгових та безоплатних рецептів. Терміни дії рецептів та зберігання їх у аптеці.

Тема 7-8. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів

Індивідуальне та серійне виготовлення лікарських засобів в аптеці. Тариф за виготовлення ліків як історична та соціально-економічна категорії. Значення Таха laborum, визначення та структура. Методика визначення тарифів за виготовлення лікарських форм. Облік тарифів за виготовлення та фасування ліків та фармацевтичних товарів. Правила таксування вартості різних лікарських прописів (розчинів, порошків, супозиторіїв, настоїв та відварів, мазей, рідких лікарських форм тощо).

Тема 9-10. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів

Значення обліку рецептури в організації діяльності аптеки. Облік рецептів на ліки індивідуального виготовлення. Облік рецептів на готові лікарські засоби. Особливості обліку рецептів та порядок оплати вартості лікарських препаратів, що виписуються на пільгових умовах та безоплатно. Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських засобів у аптеках. Перелік лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку. Особливості предметно-кількісного обліку лікарських засобів. Організація предметно-кількісного обліку в аптеках та лікувально-профілактичних закладах.

Класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Державне регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Порядок ліцензування господарської діяльності з обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також спеціальних рецептурних бланків форми №3. Вимоги до приміщень для зберігання наркотичних (психотропних) ЛЗ та спеціальних рецептурних бланків.

Тема 11. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних товарів

Забезпечення якості ЛЗ як міжнародна проблема. Міжнародні програми ВООЗ та державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних препаратів. Система співробітництва по фармацевтичним інспекціям PIC/S (Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme). Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи забезпечення якості в Україні. Порядок реєстрації ЛЗ. Стандартизація та сертифікація фармацевтичної продукції. Стандарти сімейства ISO-9001. Сертифікація виробників ліків та дистриб'юторів за міжнародними стандартами. Поняття “сертифікат якості виробника”, „сертифікат лабораторного аналізу (висновок щодо якості)”. Зміст та призначення сертифікатів, порядок їх зберігання. Організація входного контролю якості ліків та фармацевтичних товарів на аптечних складах (базах), оптових фірмах, у аптеках. Права та обов'язки Уповноваженої особи. Організація внутрішньоаптечного контролю якості ліків. Організація інспектування підприємств та закладів фармацевтичної галузі.

Змістовий модуль 2

«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»

Тема 12. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Товарні запаси в структурі господарських засобів аптечних закладів. Характеристика та класифікація товарних запасів. Поняття дефектури. Визначення потреби та складання замовлень на товари аптечного асортименту. Належна практика закупівель (Good Pharmaceutical Procurement Practice – GPPP). Організація роботи аптек з постачальниками товарів аптечного асортименту. Методики визначення оптимального товарного запасу та складання графіку закупівлі. Організація приймання товарів в аптечних закладах. Організація зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативної документації. Належна практика зберігання (Good Storage Practice – GSP). Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Відпуск товарів відділам та структурним підрозділам аптеки, лікувально-профілактичним та іншим закладам. Виготовлення внутрішньоаптечної заготовки (ВАЗ). Облік лабораторно-фасувальних робіт.

Тема 13. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу

Організація оптової торгівлі ЛЗ та товарами аптечного асортименту. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами. Належна практика дистрибуції (Good Distribution Practice – GDP). Порядок відкриття, реєстрація і нормативно-правове регулювання діяльності оптової фірми. Аптечні склади (бази) – завдання та функції. Організаційна структура та функції основних відділів аптечних складів (баз). Вимоги до приміщень, оснащення, персоналу, санітарно-гігієнічні нормативи. Порядок приймання товарів та організація контролю якості лікарських засобів, що надходять до аптечного складу (бази). Відділи зберігання. Отримання товарів, їх облік та підготовка до відпуску.

Тема 14. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів (договорів) купівлі-продажу ЛЗ та інших товарів аптечного асортименту. Умови поставки згідно з міжнародними правилами ІНКОТЕРМС. Ліцензування імпорту лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Порядок декларування імпортованих товарів.

Тема 15. Автоматизовані системи у фармації

Актуальність впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації. Організація раціонального програмного забезпечення роботи аптек та фармацевтичних фірм. Організація звітності у програмних автоматизованих системах. Оптимізація роботи з товарами аптечного асортименту. Управління товарними запасами в умовах автоматизації. Електронний документообіг.

МОДУЛЬ 2

«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

Змістовий модуль 3

«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»

Тема 18-19. Система обліку та звітності в аптечних закладах

Характеристика законодавчо-нормативної бази, що регламентує порядок організації обліку і звітності в аптечних закладах. Значення обліку та звітності на макро- та мікроекономічному рівні. Загальна характеристика системи обліку та звітності. Мета, завдання та значення обліку. Користувачі облікової інформації. Види обліку та звітності у аптеках: управлінський, бухгалтерський, фінансовий, статистичний, податковий. Облікові вимірники. Документ в організації обліку. Господарська операція. Роль управлінського обліку у інформаційній системі підприємства. Облікова політика. Використання даних обліку для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень. Впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації. Організація раціонального програмного забезпечення роботи аптек та фармацевтичних фірм. Електронний документ. Організація звітності у програмних автоматизованих системах. Роль бухгалтерського обліку в управлінні аптечними закладами. Вимоги до бухгалтерського обліку. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкт та метод бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінка та калькуляція, система рахунків, подвійний запис. Структура господарських засобів аптечних закладів. Бухгалтерський баланс, його будова та зміст. Взаємозв'язок між балансом та господарськими операціями. Бухгалтерські рахунки – класифікація, структура. Подвійний запис, його суть та значення. Взаємозв'язок між рахунками та балансом. Синтетичні та аналітичні рахунки. Хронологічний та систематичний облік. Автоматизація бухгалтерського обліку.

Тема 20. Облік руху товару в аптечних закладах

Первинний облік надходження товарів до аптеки. Класифікація господарських операцій в аптечних закладах. Організація приймання товарів та інших цінностей. Супровідні документи. Особливості обліку надходження отруйних, наркотичних та психотропних лікарських засобів. Порядок оформлення претензій щодо постачання товару та інших товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) від постачальників. Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту. Відображення надходження товарів у бухгалтерських рахунках. Структура товарообігу аптеки, його облік за окремими видами. Облік іншого вибуття товару в аптечних закладах (для надання першої медичної допомоги, виробничих та господарських потреб тощо).

Тема 21. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах

Облік руху інших активів. Облік тари. Облік допоміжних матеріалів. Класифікація основних засобів. Нематеріальні активи. Облік надходження та руху основних засобів. Оцінка вартості основних засобів. Первісна, залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів. Первинні документи управлінського обліку основних засобів. Амортизаційні відрахування, їх розрахунок та облік. Документальне оформлення руху малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 22. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах

Грошові кошти та їх еквіваленти у структурі оборотних засобів аптечних закладів. Організація обігу грошових коштів. Касові операції: класифікація, документальне оформлення. Порядок ведення касової книги та обов'язки касира. Правила проведення розрахунків зі споживачами.

Реєстратори розрахункових операцій (РРО). Порядок реєстрації та застосування РРО. Форми розрахункових документів. Порядок здавання готівкової виручки до банку. Встановлення ліміту каси. Контроль за дотриманням касової дисципліни. Інвентаризація каси. Відповідальність за порушення встановленого законодавством порядку розрахунків. Організація роботи з банком. Види банківських рахунків. Розрахунково-платіжні документи. Облік безготівкових розрахунків. Електронний грошовий обіг.

Тема 23. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах

Інвентаризація: завдання, види і терміни проведення. Загальний порядок проведення інвентаризації в аптечних закладах. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. Організація інвентаризації лікарських засобів, які знаходяться на предметно-кількісному обліку. Інвентаризація грошових коштів, розрахункових документів і бланків суворої звітності. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів. Підведення підсумків інвентаризації та правила списання природного збитку. Відображення результатів інвентаризації на бухгалтерських рахунках. Автоматизація процедури інвентаризації в аптечних закладах.

Тема 24-25. Форми та системи оплати праці та організація обліку заробітної плати в аптечних закладах

Форми та системи оплати праці. Тарифна система. Встановлення посадових окладів та надбавок працівникам аптечних закладів. Структура та характеристика фонду заробітної плати (основна,

додаткова, інші виплати). Методики планування штатної чисельності працівників аптеки (фармацевтичної фірми). Організація обліку праці та заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати. Обов'язкові утримання з фонду заробітної плати.

Тема 26. Звітність аптекних закладів

Сутність та значення первинної внутрішньогосподарської звітності. Централізована система обліку. Порядок складання та затвердження звітів. Характеристика та структура „Товарного звіту” та „Звіту про господарську діяльність аптеки”. Відображення руху грошових коштів у документах первинної звітності. Відображення руху товарно-матеріальних цінностей. Облік взаєморозрахунків аптеки з різними організаціями, підзвітними особами, позабюджетними фондами. Розрахунок суми реалізованих торгових накладень та визначення днів запасу товарів за звітними даними. Значення статистичної звітності на макро- та мікроекономічному рівнях. Вимоги щодо оформлення та подання статистичної звітності. Форми статистичної звітності. Торгово-виробнича статистична звітність. Звітність про працю та заробітну плату. Фінансово-господарська статистична звітність. Автоматизація подання статистичної звітності. Форми фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Користувачі фінансової звітності. Зміст, структура та порядок складання бухгалтерського балансу. Характеристика балансових змін, обумовлених господарськими операціями. Аналіз даних балансу. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Примітки до звітності. Особливості звітності малих підприємств.

Змістовий модуль 4

«Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»

Тема 27. Основи фармацевтичної економіки. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптекних закладів

Роль та місце фармацевтичної економіки у системі наукового знання, її зв'язок з іншими галузями знань. Предмет, об'єкти, методи досліджень фармацевтичної економіки. Макроекономіка та мікроекономіка. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптекних закладів. Характеристика та соціально-економічне значення товарообігу як найважливішого показника торгово-фінансової діяльності аптек. Поняття “норматив товарних запасів”. Методики розрахунку нормативу товарних запасів. Економічні розрахунки нормативу грошових коштів, інших ТМЦ (допоміжних матеріалів, тари, малоцінних та швидкозношуваних предметів). Поняття витрат виробництва та обігу як економічної категорії. П(С)БО 16 „Витрати”. Класифікація витрат за різними критеріями. Фактори, що впливають на суму та рівень витрат. Витрати, що враховуються при визначенні собівартості реалізованої продукції. Організація комплексу заходів, спрямованих на зниження витрат аптекних закладів. Характеристика, економічні розрахунки торгових накладень. Фактори, що впливають на суму та рівень торгових накладень. Прибуток та рентабельність аптекних закладів. Розподіл та використання прибутку. Чинники, що впливають на величину економічних показників. П(С)БО 15 “Доходи”. Визначення результатів торгово- фінансової діяльності аптекних закладів згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

Тема 28. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Ціноутворення на лікарські засоби як національна та міжнародна проблема. Поняття вартості та ціни на ліки. Види цін, їх функції. Основні принципи ціноутворення на лікарські засоби. Механізми державного регулювання цін та тарифів. Аналіз економічних механізмів підвищення доступності ліків для різних верств населення. Моніторинг цін. Структура цін на лікарські засоби промислового виробництва. Методика розрахунку торгових націнок та формування роздрібних цін на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення. Референтне ціноутворення.

Тема 29. Оподаткування аптекних закладів

Податкова система України. Характеристика податків як соціально-економічної категорії. Класифікація податків та зборів (обов'язкових платежів) за різними критеріями. Загальнодержавні та місцеві податки. Прямі й непрямі податки. Елементи податків (суб'єкт та об'єкт, джерело податку, податкова ставка). Оподаткування юридичних та фізичних осіб. Порядок оподаткування прибутку аптек (фармацевтичних фірм). Методика визначення суми прибутку, що підлягає оподаткуванню. Податок з доходу фізичних осіб: податкова база, податкова ставка. Характеристика непрямих податків (податок на додану вартість, акцизний збір). Особливості визначення ПДВ при реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення у аптеках, фармацевтичних фірмах. Спрощена система оподаткування,

обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Податкові пільги як важливий механізм державного регулювання економіки та соціальної сфери. Організація податкового обліку та звітності. Порядок подання звітності про податок на прибуток підприємств. Порядок обліку та звітності за ПДВ. Порядок подання звітності, пов'язаної із застосуванням РРО. Електронна податкова звітність.

Тема 30. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптечних закладів

Фінансово-кредитна система в умовах ринку. Економічна доцільність кредитування. Оптимальна структура капіталу підприємства. Дисконтування. Визначення економічної ефективності інвестицій. Основні принципи кредитування аптечних закладів. Види кредитів та їх характеристика. Джерела фінансування обігових засобів. Використання цінних паперів (акцій, облігацій, векселів) як позикових засобів.

Тема 31. Організація проведення аудиторської перевірки

Сутність та предмет аудиту. Принципи аудиту. Відмінності аудиту від інших форм контролю. Зовнішній та внутрішній аудит. Ініціативний та обов'язковий аудит. Нормативне регулювання аудиторської діяльності. Міжнародні стандарти аудиту. Вимоги до аудиторів та аудиторських фірм. Права та обов'язки суб'єктів аудиту. Планування аудиту. Тестування системи внутрішнього контролю. Аудиторський ризик. Критерії суттєвості та достовірності. Порядок укладання договору на проведення аудиту. Методика проведення та інформаційне забезпечення аудиту. Аудиторські докази, їх класифікація та вимоги до них. Робоча документація аудитора. Аудиторський висновок. Звіт аудитора. Аудит в умовах електронної обробки даних. Документальне оформлення результатів аудиторських перевірок. Консультаційні послуги аудиторських фірм. Аудит засновницьких документів та статутного капіталу суб'єктів господарювання. Цілі та завдання аудиту, джерела інформації. Організаційні особливості аудиту операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Практичне застосування результатів аудиторських перевірок. Підтвердження фінансової звітності висновком аудитора. Обов'язковий аудит. Етапи перевірки фінансової звітності. Формальна та аналітична перевірка звітності. Перевірка правильності складання звітності. Перевірка узгодженості показників фінансової звітності з даними Головної книги, облікових реєстрів та первинних документів. Податковий аудит: мета, сутність, особливості проведення. Перевірка повноти та своєчасності сплати платежів та зборів до бюджету, правильності складання відповідної документації.

Тема 32. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування

Медичне страхування як форма соціально-економічної діяльності з надання якісної медичної та фармацевтичної допомоги. Принципи та функції медичного страхування. Основні типи моделей функціонування систем охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення (бюджетно-страхова, державна, приватна). Аналіз досвіду функціонування елементів медичного страхування у національних системах охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення. Нормативно-правова база, що регулює обов'язкове та добровільне медичне страхування в Україні. Механізми відшкодування витрат лікарських засобів у країнах ЄС та світу. Особливості фармацевтичного забезпечення й реімбурсації в умовах впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні, його проблеми та перспективи розвитку. Страхова рецептура як важливий соціально-економічний показник роботи аптеки за умов функціонування медичного страхування. Надзвичайні ситуації мирного часу. Класифікація надзвичайних ситуацій. Організація забезпечення військ медичним майном та технікою при надзвичайних ситуаціях та веденні бойових дій. Підрозділи, установи та заклади медичного постачання Збройних сил України та інших міністерств і відомств сил сектору безпеки й оборони України. Визначення порядку роботи аптек з товарними запасами за умов виникнення надзвичайних ситуацій. Визначення поточної потреби у ЛЗ в особливий період.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Аудиторні			С.р.	Інд.		Аудиторні			С.р.	Інд.
		Л	П	С				Л	П	С		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»												
<u>Змістовий модуль 1</u>												
<i>«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»</i>												
Тема 1-2. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська (фармацевтична) політика	9	2	4		4		7		1		6	
Тема 3. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі	4		2		2		6				6	
Тема 4. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (GPP)	8	2	2		4		8	1	1		6	
Тема 5-6. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску ліків	10	2	4		4		8,5	0,5	2		6	
Тема 7-8. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів	10	2	4		4		9		1		8	
Тема 9-10. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів	8		4		4		9,5	0,5	1		8	
<u>Змістовий модуль 2</u>												
<i>«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»</i>												
Тема 11. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних товарів	8	2	2		4		7,5	0,5	1		6	
Тема 12. Організація роботи аптеки з товарними запасами	7	1	2		4		9,5	0,5	1		8	

Тема 13. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу	7	1	2		4		7	1			6	
Тема 14. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств	4		2		2		8				8	
Тема 15. Автоматизовані системи у фармації	4		2		2							
<i>Тестовий контроль</i>	2		2				4		2		2	
<i>ідсумковий модульний контроль „Організація фармацевтичного забезпечення населення“</i>	4		2		2		2		2			
Усього годин -	86	12	34		40		86	4	12		70	

**МОДУЛЮ 2:
„СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ ”**

Змістовий модуль 3

«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»

Тема 18-19. Система обліку та звітності в аптечних закладах	9	2	4		2		4,5	0,5			4	
Тема 20. Облік руху товару в аптечних закладах	9		2		4		6				6	
Тема 21. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах	6	-	2		4		7	0,5	0,5		6	
Тема 22. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	6		2		4		7	0,5	0,5		6	
Тема 23. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах	6		2		4		5		1		4	
Тема 24-25. Форми та системи оплати праці та організація обліку заробітної плати в аптечних закладах	6		4		4		6,5	0,5	2		4	
Тема 26. Звітність аптечних закладів	10	2	2		2		6				6	

Змістовий модуль 4

«Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»

Тема 27. Основи фармацевтичної економіки. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів	6		2		4		8,5	0,5	2		6	
Тема 28. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	5	1	2		2		7,5	0,5	1		6	
Тема 29. Оподаткування аптечних закладів	9	1	2		2		7,5	0,5	1		6	
Тема 30. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптечних закладів	4		2		2		8,5	0,5			8	
Тема 31. Організація проведення аудиторської перевірки	4		2		2		8				8	
Тема 32. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування	6		2		2		8				8	
<i>Тестовий контроль.</i>	2		2				1		1			
<i>Контроль практичних навичків.</i>	2		2		2		1		1			
<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2		2				2		2			
Разом	182	18	36		40		94	4	12		78	
Індивідуальна робота (за наявності)		-						-				
УСЬОГО ГОДИН	180	30	70		80		180	8	24		148	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	К-ть год
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ		
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
1.	Основні принципи формування Національної лікарської (фармацевтичної) політики. Організаційні принципи фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування.	2
2.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я.	2
3.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу у аптеках. Правила виписування та прийому рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.	2
4.	Правила таксування різних лікарських прописів. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів у аптеках.	2
5.	Організація системи контролю якості ліків та товарів аптечного асортименту.	2
6.	Організація діяльності оптової ланки (оптової фармацевтичної фірми, аптечного	2

	складу). Організація постачання аптек товаром. Відділ запасів.	
	Разом	12
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
7.	Організація внутрішньогосподарського та бухгалтерського обліку у аптеках (фармацевтичних фірмах). Автоматизовані системи обліку у фармації.	2
8.	Облік надходження товарів у аптеках. Облік реалізації та іншого вибуття товару в аптеках. Облік основних засобів у аптеках. Облік руху інших активів.	2
9.	Облік руху грошових коштів. Облік руху готівкових та безготівкових грошових засобів у аптеках	2
10.	Інвентаризація. Організація звітності аптечних закладів. Фінансова звітність. Бухгалтерський баланс аптек (фармацевтичних фірм)	2
11.	Облік праці та заробітної плати у аптеках	2
12.	Економічні розрахунки та планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару. Витрати аптечних підприємств. Економічні розрахунки доходів. Аналіз фінансово-господарської діяльності аптек. Планування діяльності підприємства.	2
13.	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби. Оподаткування аптек (фармацевтичних фірм)	2
14.	Аудиторський контроль: сутність, призначення. Організація проведення аудиторської перевірки. Аудит фінансової звітності підприємств. Аудит розрахунків з бюджетом	2
15.	Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптек (фармацевтичних фірм)	2
	Разом по модулю	18
	РАЗОМ:	30
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ		
№ з/п	Тема	К-ть год
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
1	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я. Організація роботи рецептурно-виробничого відділу у аптеках. Правила виписування та прийому рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.	2
2	Організація системи контролю якості ліків та товарів аптечного асортименту. Організація діяльності оптової ланки (оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу). Організація постачання аптек товаром. Відділ запасів.	2
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
3	Організація внутрішньогосподарського та бухгалтерського обліку у аптеках (фармацевтичних фірмах). Облік надходження товарів у аптеках. Облік руху готівкових та безготівкових грошових засобів у аптеках. Облік праці та заробітної плати у аптеках. Інвентаризація.	2
4	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби. Оподаткування аптек (фармацевтичних фірм). Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптек (фармацевтичних фірм)	2
	РАЗОМ:	8

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	К-ть годин
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ		
МОДУЛЬ 1		
«ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		

<u>Змістовий модуль 1.</u>		
«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»		
1.	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика	2
2.	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика	2
3.	Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фарм. галузі	2
4.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я	2
5.	Організація безрецептурного відпуску у вітчизняній та закордонній фармацевтичній практиці.	2
6.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу аптеки.	2
7.	Правила таксування екстемпоральних ЛЗ.	2
8.	Визначення тарифів за виготовлення у аптеках екстемпоральних лікарських препаратів.	2
9.	Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку у аптеках	2
10.	Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів	2
11.	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів	2
<u>Змістовий модуль 2</u>		
«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»		
12.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	2
13.	Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу	2
14.	Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств	2
15.	Автоматизація аптечних закладів	
16.	<i>Тестовий контроль. Контроль практичних навиків.</i>	2
17.	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
	РАЗОМ	34
МОДУЛЬ 2		
«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
<u>Змістовий модуль 3</u>		
«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»		
1.	Основні поняття та принципи системи обліку.	2
2.	Бухгалтерський облік. Національні стандарти бухгалтерського обліку.	
3.	Облік надходження товарно-матеріальних цінностей у аптеках (фарм. фірмах). Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптеках	2
4.	Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту. Облік іншого вибуття товару у аптеках	2
5.	Облік грошових коштів в аптечних закладах.	2
6.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків у аптеках	2
7.	Форми та системи оплати праці аптечних працівників. Показники з праці та заробітної плати, їх визначення.	2
8.	Облік праці та заробітної плати у аптеках . Відрахування із фонду заробітної плати.	2
9.	Управлінська та внутрішньогосподарська звітність аптечних закладів	2
<u>Змістовий модуль 4</u>		
« Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»		
10.	Економічне планування діяльності аптечних підприємств підприємства	2
11.	Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ	2

12.	Особливості оподаткування аптек	2
13.	Кредитування аптек (фармацевтичних фірм)	2
14.	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування	2
15.	Організація проведення аудиту аптек (фармацевтичних фірм). Внутрішній та зовнішній аудит.	2
16.	<i>Тестовий контроль.</i>	
17.	<i>Контроль практичних навичків.</i>	2
18.	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
		РАЗОМ: 36
		ВСЬОГО: 70
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ		
№ з/п	Тема	К-ть годин
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
Змістовий модуль 1		
<i>«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів. Регулювання обігу та контроль якості лікарських засобів»</i>		
1	Державна політика та управління у сфері фармацевтичного забезпечення Аптека як заклад охорони здоров'я та як підприємство.	2
2	Організація безрецептурного та рецептурного відпуску у вітчизняній та закордонній фармацевтичній практиці.	2
3	Таксування різних лікарських прописів. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку у аптеках. Порядок виписування наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів	2
4	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів. Організація роботи аптеки з товарними запасами.	2
5	Тестовий контроль. Контроль практичних навичків.	2
6	<i>Підсумковий модульний контроль.</i>	2
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
Змістовий модуль 2		
<i>«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках. Облік праці та заробітної плати у аптечних закладах. Економічні механізми регулювання фармацевтичної діяльності»</i>		
7	Облік надходження товарно-матеріальних цінностей у аптеках (фарм. фірмах). Облік руху грошових коштів у аптеках (фармацевтичних фірмах). Інвентаризація	2
8	Форми та системи оплати праці аптечних працівників. Облік праці та заробітної плати у аптеках.	2
9	Економічні розрахунки та планування товарообігу, оборотних засобів та надходження товару. Економічні розрахунки результатів торгово-фінансової діяльності аптеки – прибутку й рентабельності	2
10	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби. Особливості оподаткування аптек	2
11	Тестовий контроль. Контроль практичних навичків.	2
12	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
		РАЗОМ: 24

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	К-ть годин
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ		
МОДУЛЬ 1		

«ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
1	Види регулюючих переліків ліків у вітчизняній системі охорони здоров'я	4
2	Порядок формування Національного переліку життєво необхідних (основних) лікарських засобів згідно з вимогами ВООЗ	2
3	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів. ОТС-препарати	4
4	Концепція відповідального самолікування. Фармацевтична опіка	4
5	Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських препаратів	4
6	Регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів на міжнародному та державному рівні	4
7	Особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків	2
8	Сертифікація та аудит якості фармацевтичної продукції	2
9	Порядок реєстрації лікарських засобів в Україні. Державний реєстр лікарських засобів	2
8	Належна практика закупівель. Належна практика дистрибуції	2
11	Організація зовнішньоторговельної діяльності підприємств фармацевтичної галузі	2
12	Організація наукової фармацевтичної інформації на різних рівнях управління	2
13	Сучасні форми інформаційного забезпечення закладів фармацевтичної галузі	2
14	Види регулюючих переліків ліків у вітчизняній системі охорони здоров'я	4
РАЗОМ:		40
МОДУЛЬ 2		
«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
11	Особливості структури активів аптеки (фармацевтичної фірми) як торгово-виробничого підприємства	2
12	Значення бухгалтерського обліку як інформаційної системи на макро- та мікроекономічному рівні	2
13	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку	2
14	Оцінка вартості основних засобів. Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів	2
15	Облік нематеріальних активів	2
16	Порядок здавання виручки у банк. Встановлення ліміту каси. Організація роботи з банком. Розрахунково-платіжні документи	2
17	Методика формування штатної чисельності аптечних працівників	4
18	Організація комплексу заходів, спрямованих на підвищення продуктивності праці аптечних працівників	4
19	Інвентаризація грошових коштів та розрахунків, бланків суворої звітності, фінансових інвестицій	2
20	Інвентаризація основних засобів та нематеріальних активів	2
21	Державна статистична звітність у аптеках та фармацевтичних фірмах: значення, основні форми, порядок подання до державних органів статистики	2
22	Предмет, об'єкти, методи досліджень фармаекономіки	2
23	Основні методи фармацевтичного ціноутворення	4
24	Методи державного регулювання цін та тарифів. Напрямки підвищення доступності ліків для різних верств населення	2
25	Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва	2

		ВСЬОГО:	80
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ			
№ з/п	Тема	К-ть. годин	
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»			
1	Види регулюючих переліків ліків у вітчизняній системі охорони здоров'я	4	
2	Порядок формування Національного переліку життєво необхідних (основних) лікарських засобів згідно з вимогами ВООЗ	4	
3	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів. ОТС-препарати	8	
4	Концепція відповідального самолікування. Фармацевтична опіка	4	
5	Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських препаратів	4	
6	Регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів на міжнародному та державному рівні	4	
7	Особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків	4	
8	Сертифікація та аудит якості фармацевтичної продукції	4	
9	Порядок реєстрації лікарських засобів в Україні. Державний реєстр лікарських засобів	4	
10	Належна практика закупівель	4	
11	Організація зберігання лікарських засобів та товарів аптечного асортименту згідно з вимогами Належної практики зберігання	8	
12	Належна практика дистрибуції	4	
15	Сучасні форми інформаційного забезпечення закладів фармацевтичної галузі	4	
		Разом:	70
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»			
1	Особливості структури активів аптеки (фармацевтичної фірми) як торгово-виробничого підприємства	4	
2	Значення бухгалтерського обліку як інформаційної системи на макро- та мікроекономічному рівні	4	
3	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку	4	
4	Оцінка вартості основних засобів.	4	
6	Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів	4	
7	Облік нематеріальних активів	4	
8	Порядок здавання виручки у банк. Встановлення ліміту каси.	8	
9	Організація роботи з банком. Розрахунково-платіжні документи	8	
10	Методика формування штатної чисельності аптекних працівників	8	
11	Організація комплексу заходів, спрямованих на підвищення продуктивності праці аптекних працівників	8	
12	Інвентаризація грошових коштів та розрахунків, бланків суворої звітності, фінансових інвестицій	8	
19	Структура зовнішньої фінансової звітності.	8	
20	Фінансовий аналіз діяльності аптек	8	
		Разом:	78
		Всього	148

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (денна форма навчання)

1. Виступи на науковому студентському гуртку.
2. Участь у наукових конференціях.
3. Опублікування доповідей в періодичній науковій пресі (тези, статті).
4. Виготвлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, макети).
5. Виготвлення стендів.
6. Випуск санбюлетнів у відділеннях.
7. Тема рефератів:
  - Оцінка вартості основних засобів. Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів
  - Особливості структури активів аптеки (фармацевтичної фірми) як торгово-виробничого підприємства
  - Організація наукової фармацевтичної інформації на різних рівнях управління
  - Належна практика дистрибуції
  - Сертифікація та аудит якості фармацевтичної продукції
  - Концепція відповідального самолікування. Фармацевтична опіка
  - Види регулюючих переліків ліків у вітчизняній системі охорони здоров'я
  - Податковий аудит: мета, сутність, особливості проведення
  - Міжнародні стандарти аудиту
  - Основні методи фармацевтичного ціноутворення
  - Державна статистична звітність у аптеках та фармацевтичних фірмах: значення, основні форми, порядок подання до державних органів статистики

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (заочна форма навчання)

- Контрольна робота на тему «Організація роботи аптеки та бухгалтерський облік»

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

МОДУЛЬ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

1. Організація фармацевтичного забезпечення населення в Україні. Законодавча та нормативна база функціонування фармацевтичної галузі.
2. Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності.
3. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні.
4. Організаційна структура аптекних закладів.
5. Порядок відкриття аптек та ліцензування їх діяльності.
6. Завдання, функції аптек та їх структурних підрозділів. Класифікація аптек.
7. Матеріальна відповідальність працівників аптек та фармацевтичних фірм.
8. Класифікації лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці.
9. Зарубіжний досвід організації системи медичного страхування.
10. Основні типи моделей медичного страхування: стисла характеристика.
11. Порядок роботи аптек з товарними запасами за умов виникнення надзвичайних ситуацій
12. Зберігання ліків та товарів аптекного асортименту за умов виникнення надзвичайних ситуацій.
13. Документальне оформлення відпуску товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ за умов виникнення надзвичайних ситуацій.
14. Особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів в особливий період.
15. Особливості обліку та звітності медичної служби при надзвичайних станах та веденні бойових дій.
16. Організація безрецептурного відпуску в Україні та у зарубіжній фармацевтичній практиці.
17. Система ОТС-препаратів. Основні вимоги, що пред'являються до препаратів безрецептурного відпуску.
18. Концепція відповідального самолікування. Організація фармацевтичної опіки.

19. Рецептурно-виробничий відділ аптеки, його функції, штат, оснащення.
20. Загальні правила виписування рецептів, форми рецептурних бланків.
21. Правила прийому рецептів. Права та обов'язки провізора з приймання рецептів та відпуску ліків.
22. Категорії амбулаторних хворих, які одержують ліки на умовах 50% оплати, особливості оформлення пільгових рецептів, їх облік.
23. Категорії амбулаторних хворих, які одержують ліки безкоштовно, особливості оформлення рецептів.
24. Правила виписування рецептів на лікарські засоби. Види рецептурних бланків.
25. Правила оформлення рецептів на наркотичні (психотропні) лікарські засоби, термін дії та зберігання рецептів у аптеці.
26. Особливості відпуску з аптек наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів.
27. Порядок ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
28. Визначення вартості екстемпоральних ліків у аптечних закладах.
29. Предметно-кількісний облік у аптечних закладах, його документальне оформлення.
30. Рецептатура як економічний показник діяльності аптек, види рецептури, структура, облік амбулаторних рецептів.
31. Пільгова рецептатура, особливості обліку та порядок відшкодування аптеці вартості ліків, відпущених на пільгових умовах.
32. Державна система контролю якості лікарських засобів в Україні.
33. Види внутрішньоаптечного контролю якості ліків, їх стисла характеристика.
34. Організація вхідного контролю якості фармацевтичних товарів у організаціях оптової торгівлі, аптеках (фармацевтичних фірмах).
35. Організація роботи відділу запасів. Завдання та функції відділу, штат.
36. Організація зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у аптечних закладах.
37. Організація постачання аптек. Нормативно-правове регулювання та вимоги до оптової торгівлі ЛЗ та ВМП.
38. Аптечний склад (база) – завдання, функції, класифікація.

МОДУЛЬ 2

СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ

39. Господарські засоби аптеки, їх класифікація.
40. Види обліку у аптеках, завдання, вимоги та принципи обліку. Облікові вимірювачі.
41. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у аптечних установах, його значення, завдання, вимоги.
42. Надходження товарів та інших матеріальних цінностей до аптек, правила приймання, оприбуткування, облік.
43. Операції зі збільшення суми товарних запасів, їх документальне оформлення.
44. Структура роздрібного товарообігу аптеки, його облік (документація).
45. Оптова реалізація товару, її структура й облік.
46. Інше вибуття товарно-матеріальних цінностей: облік та документальне оформлення.
47. Списання товарів на господарські потреби аптеки: документування.
48. Витрати, пов'язані з наданням першої медичної допомоги, їх облік та списання.
49. Інші активи аптечних закладів: класифікація та методики визначення їх нормативів.
50. Допоміжні матеріали. Облік та документальне оформлення надходження та витрат допоміжних матеріалів.
51. Класифікація тари та облік її руху у аптеках.
52. Лікарська рослинна сировина: порядок приймання, документальне оформлення, облік руху.
53. Основні засоби аптек (фармацевтичних фірм), їх класифікація, види вартості.
54. Амортизаційний фонд: визначення, порядок створення, призначення, методики розрахунку.
55. Оборотні засоби аптек, їх структура, класифікація, джерела фінансування.
56. Товарні запаси аптеки: характеристика, призначення, чинники, що впливають на їх величину.
57. Види безготівкових розрахунків, які здійснюються аптеками.

58. Звітність аптечних закладів: види звітності, їх характеристика, порядок подання.
59. Банківське кредитування: основні принципи, види кредитів, їх призначення.
60. Форми оплати праці аптечних працівників, їх застосування у аптечних закладах.
61. Організація обліку робочого часу та порядок оплати праці у аптечних організаціях. Документальне оформлення.
62. Методики розрахунку відпускних та допомоги з тимчасової непрацездатності.
63. Порядок нарахування доплати за роботу у вихідні та святкові дні. Виплата допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.
64. Обов'язкові утримання із заробітної плати.
65. Грошові кошти та їх еквіваленти. Основні положення ведення касових операцій у аптеках.
66. Облік руху грошових коштів у аптеці, прибуткові та видаткові операції.
67. Види безготівкових розрахунків, їх документальне оформлення.
68. Визначення товарних залишків аптеки за даними товарного звіту.
69. Бухгалтерський облік: характеристика, вимоги, основні принципи, регламентація. Національні стандарти бухгалтерського обліку.
70. Бухгалтерські рахунки: структура, класифікація, призначення. Бухгалтерські проводки.
71. Синтетичні та аналітичні бухгалтерські рахунки та їх взаємозв'язок.
72. Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку: визначення та види.
73. Бухгалтерський баланс: визначення та структура, порядок складання.
74. Аналіз даних балансу аптечного підприємства.
75. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей у аптеці, її завдання та види.
76. Порядок проведення інвентаризації та оформлення її результатів у аптеці.
77. Інвентаризація грошових коштів та розрахунків (періодичність проведення, документальне оформлення результатів).
78. Інвентаризація лікарських засобів, що знаходяться на предметно-кількісному обліку: порядок проведення інвентаризації, документальне оформлення.
79. Природні збитки у аптечних установах: визначення, розрахунок та порядок списання.
80. Особливості ціноутворення на ліки індивідуального виготовлення. Сутність та значення тарифів.
81. Структурні елементи, що включаються у тарифи за виготовлення та фасування ліків та виробів медичного призначення.
82. Фармакоекономіка – визначення, метод та предмет дослідження.
83. Основні економічні показники діяльності аптек, їх стисла характеристика.
84. Економічне значення товарообігу, його структура.
85. Роздрібний товарообіг, визначення, структура, його аналіз та планування.
86. Оптовий товарообіг аптеки, його характеристика, аналіз та прогнозування.
87. Товарні запаси аптеки: характеристика, призначення, чинники, які впливають на їх величину.
88. Норматив товарних запасів аптеки, його призначення та методики розрахунків.
89. Методика аналізу та планування надходження товарів до аптеки.
90. Торгові накладення: характеристика та чинники, що впливають на їх розмір.
91. Витрати аптек (фармацевтичних фірм), класифікація, відображення у обліку.
92. Значення витрат як економічного показника діяльності аптек (фармацевтичних фірм).
93. Прибуток та рентабельність аптеки – характеристика, чинники, що визначають їх розмір.
94. Система ціноутворення на лікарські засоби як міжнародна проблема. Підходи до формування цін на лікарські засоби за кордоном.
95. Система цін на медикаменти: завдання, функції та вимоги. Види цін. Порядок державного регулювання цін на лікарські засоби.
96. Ціноутворення на лікарські засоби: методика розрахунку торгової націнки на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення.
97. Види та структура цін на медикаменти промислового та аптечного виробництва.
98. Особливості ціноутворення на ліки індивідуального виготовлення. Сутність та значення тарифів.
99. Система оподаткування: поняття, призначення.
100. Класифікація податків та зборів (обов'язкових платежів). Особливості оподаткування

аптечних підприємств.

101. Поняття валових доходів та валових витрат у системі оподаткування. Методика розрахунку податку на прибуток аптечного підприємства.
102. Система податкових пільг: сутність та завдання.
103. Податок на прибуток підприємства: податкова база, податкова ставка. Визначення суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.
104. Банківське кредитування: основні принципи, види кредитів, їх призначення.
105. Основні способи погашення банківської заборгованості.
106. Економічний аналіз: методи, джерела інформації для проведення аналізу.
107. Фінансова звітність підприємств. Вимоги до звітності.
108. Аналіз даних балансу аптечного підприємства.
109. Аудиторська діяльність в Україні. Організація проведення аудиторської перевірки.
110. Документальне оформлення результатів аудиту.
111. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності. Основні фінансові коефіцієнти.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Складання алгоритму відкриття аптеки та ліцензування її діяльності. Ознайомлення зі статутними документами фірми.
2. Заповнення типового договору про повну матеріальну відповідальність. Заповнення договору оренди.
3. Аналіз основних моделей медичного страхування. Розрахунок суми відшкодування вартості лікування (реімбурсації).
4. Здійснення класифікації та групування препаратів за заданими критеріями для певних користувачів
5. Здійснення приймання рецептів, аналіз помилок. Виписування та оформлення рецептів.
6. Таксування екстемпоральних лікарських прописів. Визначення тарифів за виготовлення лікарських форм в умовах аптек. Таксування лікарських прописів за допомогою автоматизованих комп'ютерних систем.
7. Здійснення обліку рецептури.
8. Заповнення документів предметно-кількісного обліку лікарських засобів у аптеках.
9. Організація вхідного та внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів. Відображення результатів контролю якості лікарських форм у відповідних документах.
10. Документальне оформлення відпуску товарів з відділу запасів.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться на 2-му практичному занятті після завершення модуля

1. Здійснюється контроль теоретичних знань та практичних навичок і вмінь. Максимальна кількість балів модульного контролю становить 200. Модуль вважається зарахований, якщо студент набрав не менше 120 балів.

Початковий рівень визначається на першому практичному занятті за допомогою письмової контрольної роботи, яка складається з 10 тестових завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі:

- індивідуального усного опитування за теоретичними питаннями на основі рекомендованої літератури, які включені до методичних розробок з відповідних тем;
- у формі тестових завдань з однією правильною відповіддю та розв'язування ситуаційних задач за темою заняття на основі рекомендацій у методичних розробках;
- у формі письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь (перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок у формі усного опитування та розв'язування тестових завдань).

Форми підсумкового модульного контролю успішності навчання мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки і здійснюватися у вигляді вирішення тестових завдань та ситуаційних задач. Підсумкове заняття проводиться у 3 етапи:

I етап - індивідуальна контрольна письмова робота, яка містить 4 контрольних запитань. Правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 10 балів;

II етап - перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок у формі усної співбесіди з основних розділів організації та економіки фармації: поняття про організацію фармацевтичного забезпечення населення, організацію роботи відділів аптеки, правила виписування та приймання рецептів, поняття системи обліку в аптеці, види нормативно-правових актів, основи фармацевтичної економіки. Цей етап оцінюється у 20 балів.

III етап - вирішення ситуаційних та розрахункових задач – 20 балів.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які повністю відвідали аудиторні навчальні заняття з дисципліни, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Студенту, який не виконав всі види робіт, передбачені навчальною програмою, з поважної причини, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Для студентів очної форми навчання

Номер модуля кін-ть навчальних год. кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
Модуль 1 86/2,0	2	16	7	5,5	4	0	8	7	6	-	70
Модуль 2 94/4,0	2	16	7	5,5	4	0	8	7	6	-	70

1 заняття модуля 2 не оцінюється

Для модуля 1:

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5» на кількість тем у модулі дорівнює **120 балам** ($120=16*7+8$).

Мінімальна кількість балів, з якою студент допускається до складання підсумкового контролю модуля – **70 бали** ($72=16*4+6$).

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 8 балів;

«4» – у 7 балів;

«3» – в 6 бали;

Для модуля 2:

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5» на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу і дорівнює **120 балам** ($120=16*7+8$).

Мінімальна кількість балів, з якою студент допускається до складання підсумкового контролю модуля – **70 балів** ($70=16*4+6$).

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 8 балів;

«4» – у 7 балів;

«3» – в 6 бали;

Для студентів заочної форми навчання

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практик. занять	Конвертація у бали традиційних оцінок							Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС			
			5	4	3	2	5	4	3	
Модуль 1 86/3,0	1	5	22	18	14	0	10	8	4	74
Модуль 2 94/3,0	1	5	22	18	14	0	10	8	10	74

Для модуля 1:

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5» на кількість тем у модулі дорівнює **120 балам** ($120=5*22+10$).

Мінімальна кількість балів, з якою студент допускається до складання підсумкового контролю модуля – **74 бали** ($74=5*14+4$).

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 10 балів;

«4» – у 8 балів;

«3» – в 4 бали;

Для модуля 2:

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5» на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу і дорівнює **120 балам** ($120=5*22+10$).

Мінімальна кількість балів, з якою студент допускається до складання підсумкового контролю модуля – **74 балів** ($72=5*14+4$).

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 12 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 10 балів;
«4» – у 10 балів;
«3» – в 4 бали;

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова:

1. *Організація та економіка фармації*. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с. – (Національний підручник)
2. *Організація та економіка фармації*. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. – (Національний підручник)
3. *Організація та економіка фармації*. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : Національний підруч. для ВНЗ / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. — 360 с. — (Національний підручник).
4. Системи обліку у фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, В. М. Чернуха та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ, 2017.
5. Основи економіки фармації [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см . – Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 98/2000/NT/XP.

19.2 Допоміжна:

- Конституція України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
  3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
  4. Директива 2001/83/ЕС Европейського парламенту і Ради ЄС від 6.11.2001г. «О своде Директива 2001/83/ЕС «О Кодексе Европейского сообщества «Лекарственные средства для человека» от 6.11.2001г. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s17096e/s17096e.pdf>
  5. Закон України «Про лікарські засоби» №123/96-ВР від 04.04.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
  6. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" №959-ХІІ від 16.04.91 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
  7. Закон України „Про рекламу” від 03.07.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>
  8. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 14.01.1998 р. №16/98-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>
  9. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>
  10. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
  11. Закон України від 8.09.2011 р. № 3718-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фальсифікації ЛЗ» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3718-17>
  12. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори» в редакції Закону від 22.12.06 р. №530-V [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>
  13. Закон України від 06.09.05 р. № 2806-IV «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>

14. Кримінальний Кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III (ст. 307-309, 311-313, 318-320). [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
15. Постанова КМУ №1303 від 17.08.1998 р. „Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску ЛЗ за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF>
16. Постанова КМУ №770 „Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” від 6.05.2000 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>
17. Постанова КМУ №589 від 3.06.2009 р. „Про затвердження Порядку здійснення діяльності, пов’язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF>
18. Постанова КМУ № 756 «Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності» від 4.07.2001 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/756-2001-%D0%BF>
19. Наказ МОЗ України №360 від 19.07.05 р. „Правила виписування рецептів та вимог-замовлень на ЛЗ і виробу медичного призначення”. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20050719_360.html
20. Наказ МОЗ України №185 від 17.05.2001 р. „Про затвердження критеріїв визначення категорії відпуску лікарських засобів” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0464-01>
21. Наказ МОЗ України № 490 „Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів” від 17.08.2007 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1007-07>
22. Наказ МОЗ України №809 від 22.11.2011р. «Про затвердження Порядку встановлення заборони (тимчасової заборони) та поновлення обігу лікарських засобів на території України» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0126-12>
23. Наказ МОЗ України № 677 від 29.09.2014 р. «Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>
24. Наказ МОЗ України №11 від 21.01.2010 р. "Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в закладах охорони здоров’я України" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0347-10>
25. Наказ МОЗ України № 812 від 7.10.2012 р. „Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках”. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>
26. Наказ МОЗ України №275 «Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів» від 15.05.2006 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0642-06>
27. Наказ МОЗ України №723 „Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами” від 31.10.2011 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>
28. Наказ МОЗ України №284 „Про затвердження протоколів провізора (фармацевта)” від 16.05.2011 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110516_284.htm
29. Наказ МОЗ України №44 “Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення” від 16.03.1993 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/91510>
30. Настанова «Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції. СТ-Н МОЗУ 42-5.0:2008» Наказ МОЗ України №95 від 16.02.2009 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20090216_95.html
31. Немченко А.С., Косяченко К.Л., Немченко О.А. Ціноутворення на лікарські засоби: монографія (видання 2-ге, доповн. і перероб). – Х., 2012. – 304 с.

32. Панфілова Г.Л., Немченко А.С., Немченко О.А. Організація фармацевтичної допомоги населенню в умовах медичного страхування. – Х., 2009.

19.3 Основні правові джерела:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. (поточна редакція від 20.09.2015 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Єдина конвенція ООН «О наркотических средствах». — Нью-Йорк, 1961 (с поправками, внесеними в соответствии с Протоколом 1972 г.). — Режим доступу: https://www.incb.org/documents/Narcotic-Drugs/1961-Convention/convention_1961_ru.pdf
3. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. – Харків: Золоті сторінки. – 16 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х (зі змінами) // Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 р. — № 51.
5. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
6. Конвенція ООН «О борьбе с незаконным оборотом наркотических и психотропных веществ». — Вена, 1988. — Режим доступу: https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_ru.pdf.
7. Конвенція ООН «О психотропных веществах». — Вена, 1971. — Режим доступу: https://www.incb.org/documents/Psychotropics/conventions/convention_1971_ru.pdf.
8. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України — 2001. — № 21.
10. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI.
11. Настанова «Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції. СТ-Н МОЗУ 42-5.0:2014». – К.: Міністерство охорони здоров'я України, 2014. – 41 с.
12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. (поточна редакція від 20.09.2015 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15.05.2003 р. (поточна редакція від 30.09.2015 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
14. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 06.09.2005 р. № 2806-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/ed20131231>
15. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики [Електронний ресурс] : Постанова КМУ 3 листопада 2010 р. N 996. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>
16. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV (ред. від 11.07.2014 № 1586-VII). – Режим доступу : URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>. – Верховна Рада України.
17. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 929. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF>
18. Про затвердження Настанови «Лікарські засоби. Належна регуляторна практика» [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 28.03.2013 р. № 247. – Режим доступу : URL : https://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20130328_0247.html. – Міністерство охорони здоров'я України.
19. Про затвердження переліку органів ліцензування [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 р. № 609. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF>
20. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.15 р. № 647. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2190-19>

21. Про затвердження Порядку ввезення на територію України незареєстрованих лікарських засобів, стандартних зразків, реагентів [Електронний ресурс] : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.04.2011 р. № 237. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0965-11>
22. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2005 р. № 902. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/902-2005-%D0%BF>
23. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29.09.2014 р. № 677. – Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>.
24. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках [Електронний ресурс] : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.10.2012 р. № 812. – Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>.
25. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні : Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>.
26. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
27. Про лікарські засоби [Електронний ресурс] : закон України від 4.04.1996 р. № 123\96-ВР. – Режим доступу: http://www.kodeksy.com.ua/ka/o_lekarstvennyh_sredstvah.htm.
28. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
29. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 10.
30. Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 р. (поточна редакція від 05.04.2015 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
31. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503\97. – Режим доступу:
32. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 24 квітня 2012 р. № 212/2012. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>

19.4 Інформаційні ресурси

Система дистанційного навчання Moodle (<http://moodle.bsmu.edu.ua>)

1. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Інформаційна система „Компендіум” - <http://compendium.com.ua/>
3. Інформаційна система „Лікарські засоби” (Моріон). <http://pharmbase.com.ua/>
4. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр» http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk
5. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) <http://www.drlz.kiev.ua/>
6. Довідник лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
7. Державний реєстр медичної техніки та ВМП <http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx>
8. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України). http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
9. Реєстр місць здійснення діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ (Держлікслужба) <http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/TradeLicense/TradeLicenseList.aspx>
10. Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/
11. Держ. реєстр харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_foodstuffanddietary/

19.5 Офіційні сайти та інформаційні портали:

Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>

Кабініну України (урядовий портал)– <http://www.kmu.gov.ua/>

Мінохорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

Мінекономіки України – <http://www.me.gov.ua/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Геруш Олег Васильович - завідувач кафедри фармації, доцент, к.фарм.н;
2. Богдан Наталія Степанівна - асистент кафедри фармації, к.фарм.н.